

§ 117

Asuntotuotantotoimikunnan lausunto Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloitteesta kulttuurin prosenttiperiaatteen laajentamisesta Helsingissä

HEL 2013-002196 T 00 00 03

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuutettujen kulttuurin prosenttiperiaatteen laajentamaloitteesta seuraavan lausunnon:

Taiteen prosenttiperiaatteesta on Helsingissä jo pitkä kokemus. ATT on rakennuttanut mm. Arabianrantaan useita kohteita, joissa prosenttiperiaatetta on sovellettu. Arabianrannassa veloitettiin käyttämään taiteellisen yhteistyön toteuttamiseen ”vähintään 1 % ja enintään 2 % kohteen hankinta-arvosta”. Arabianrannan eteläpäässä taidemaksu kohdistettiin yhteispihoille liittymismaksun tapaan ja Kalasatamassa maksu osoitettiin ympäristötaiteelliseen yhteistyöhön (10 e/k-m² rakennuskustannusindeksi 1/2009). Vastaavatyypisiä prosenttiperiaatteita on tulossa muillekin alueille. Alueelliset prosenttihankeet koskevat kaikkia alueen rakennuttajia, riippumatta siitä onko rakennuttajana kaupunki vai yksityinen toimija.

Taide sopii hyvin osaksi tavallista asuinympäristöä. Asuinympäristössä taide tulee lähelle eri-ikäisiä kaupunkilaisia, myös niitä jotka eivät muutoin hakeudu taiteen äärelle. Silloin, kun taide sisällytetään asuinrakennushankkeeseen, sen kustannukset tulevat osaksi hankkeen kustannuksia. Sekä taiteen hankinnan että ylläpidon kustannukset tulevat siis viime kädessä asukkaiden maksettavaksi.

Käsitteissä esiintyviä erilaisia tapoja määritellä taiteelle varattu rahamäärä; joissakin yhteyksissä puhutaan osuudesta rakennuskustannuksista, toisissa hankinta-arvosta, budjetista tai investoinnista. Kaupunginhallituksen päätöksessä 12.12.2011 (Prosenttirahahankkeissa sovellettavat periaatteet) on maininta siitä, että rakennuskustannuksiin ei lasketa normaalia kalliimpia perustuskustannuksia. Liittymismaksutyypisissä taidemaksuissa maksu perustuu indeksiin sidottuna euromääränä hankkeen kerrosalaan. Taidekustannusten suuruus vaihtelee laskentatavasta riippuen.

Rakentamisen hinta on korkealla tasolla ja ”prosentti” tai ”kymppi neliölle” muodostavat merkittäviä summia. Seuraavassa on esimerkkilaskelma taiteelle kohdennettujen kustannusten

muodostumisesta: Esimerkkitalo on 4000 k-m² kerrostalo, mikä rakennetaan vuokratontille. Se sisältää 50 asuntoa, yhteensä noin 3400 as^m². Oletetaan, että rakennuksen hankinta-arvo on 4.000 euroa asuinneliölle. Yhden prosentin taidemaksu on tällöin 136.000 euroa, eli noin 2.700 euroa jokaista asuntoa kohden. Mikäli prosentti lasketaan rakennuskustannuksista, mikä olisi esimerkissä 3.500 e/m², tulisi taiteen osuudeksi noin 119.000 euroa eli noin 2.400 euroa jokaista asuntoa kohden. Kerrosalaan sidottu 10 euron korvamerkitty summa muodostaa sekin 40.000 euroa, mikä esimerkkitalossa merkitsee 800 euroa jokaista asuntoa kohden.

Yllä esitetyt summat ovat esimerkinomaisia, mutta kuvastavat sitä miten merkittävästä investoinnista on kysymys. Vertailun vuoksi mainittakoon, että hallituksen tuoreessa asuntopoliittisessa uudistuspaketissa kuntien vuokra-asunnoille on osoitettu määräaikainen 5.000 euron käynnistysavustus asuntoa kohden. Mikäli prosenttiperiaatetta käytetään kirjaimellisesti, se vie tuosta avustuksesta esimerkkitalon tapauksessa noin puolet.

Taideteosten huolto rakennuksen valmistumisen jälkeen on herättänyt kysymyksiä: miten huolletaan, kuka saa huoltaa ja miten taideteoksen voi mahdollisesti poistaa. Olennaista onkin varmistua taideteosten soveltuvuudesta asuinympäristöön. Taidetta voidaan tuoda ja tuodaan rakennuksiin myös vapaaehtoiselta pohjalta. Esimerkkinä ATT:lla on hyvinkin taiteellisia julkisivuratkaisuja tai esimerkiksi porrashuoneisiin tuotuja kuva-aiheita tai lasituksiin tehtyjä kuvioiteja.

Asuntotuotantotoimikunta pitää hyvänä ja kannatettavana ajatuksena harkittua taiteen sijoittamista asuntokohteisiin. Silloin, kun taidetta edellytetään, tulisi taiteen hankinnan olla ammattitaitoisesti koordinoitua ja johdettua. Taideteokset tulisi sijoittaa sellaisiin kohteisiin, joissa on hallinnollisesti riittävät edellytykset huolehtia taideteoksesta myös jatkossa. Otollisia taiteen sijoituspaikkoja voisi syntyä alueen julkisten palvelujen, esimerkiksi koulujen tai päiväkotien, yhteyteen. Taiteen hankinta kiinteällä maksulla on tilaajalle yksinkertaisempi ja ennustettavampi tapa kuin projektikohtaiset taidehankinnat. Taidemaksun tulee joka tapauksessa olla kohtuullinen eikä se saa olla ylimitoitettu.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Risto Mykkänen

Lisätiedot

Seidi Kivisyryjä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyryja(a)att.hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Päätösehdotus

Asuntotuotantotoimikunta päättäne antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuutettujen kulttuurin prosenttiperiaatteen laajentamisaloitteesta seuraavan lausunnon:

Taiteen prosenttiperiaatteesta on Helsingissä jo pitkä kokemus. ATT on rakennuttanut mm. Arabianrantaan useita kohteita, joissa prosenttiperiaatetta on sovellettu. Arabianrannassa veloitettiin käyttämään taiteellisen yhteistyön toteuttamiseen ”vähintään 1 % ja enintään 2 % kohteen hankinta-arvosta”. Arabianrannan eteläpäässä taidemaksu kohdistettiin yhteispihoille liittymismaksun tapaan ja Kalasatamassa maksu osoitettiin ympäristötaiteelliseen yhteistyöhön (10 e/k-m² rakennuskustannusindeksi 1/2009). Vastaavantyyppisiä prosenttiperiaatteita on tulossa muillekin alueille. Alueelliset prosenttihankeet koskevat kaikkia alueen rakennuttajia, riippumatta siitä onko rakennuttajana kaupunki vai yksityinen toimija.

Taide sopii hyvin osaksi tavallista asuinympäristöä. Asuinympäristössä taide tulee lähelle eri-ikäisiä kaupunkilaisia, myös niitä jotka eivät muutoin hakeudu taiteen äärelle. Silloin, kun taide sisällytetään asuinrakennushankkeeseen, sen kustannukset tulevat osaksi hankkeen kustannuksia. Sekä taiteen hankinnan että ylläpidon kustannukset tulevat siis viime kädessä asukkaiden maksettavaksi.

Käsitteissä esiintyy erilaisia tapoja määritellä taiteelle varattu rahamäärä; joissakin yhteyksissä puhutaan osuudesta rakennuskustannuksista, toisissa hankinta-arvosta, budjetista tai investoinnista. Kaupunginhallituksen päätöksessä 12.12.2011 (Prosenttirahahankkeissa sovellettavat periaatteet) on maininta siitä, että rakennuskustannuksiin ei lasketa normaalia kalliimpia perustuskustannuksia. Liittymismaksutyyppeissä taidemaksuissa maksu perustuu indeksiin sidottuna euromääränä hankkeen kerrosalaan. Taidekustannusten suuruus vaihtelee laskentatavasta riippuen.

Rakentamisen hinta on korkealla tasolla ja ”prosentti” tai ”kymppi neliölle” muodostavat merkittäviä summia. Seuraavassa on esimerkkilaskelma taiteelle kohdennettujen kustannusten muodostumisesta: Esimerkkitalo on 4000 k-m² kerrostalo, mikä rakennetaan vuokratontille. Se sisältää 50 asuntoa, yhteensä noin 3400 asm². Oletetaan, että rakennuksen hankinta-arvo on 4.000 euroa asuinneliölle. Yhden prosentin taidemaksu on tällöin 136.000 euroa, eli noin 2.700 euroa jokaista asuntoa kohden. Mikäli prosentti lasketaan rakennuskustannuksista, mikä olisi esimerkissä 3.500 e/m², tulisi

taiteen osuudeksi noin 119.000 euroa eli noin 2.400 euroa jokaista asuntoa kohden. Kerrosalaan sidottu 10 euron korvamerkitty summa muodostaa sekin 40.000 euroa, mikä esimerkkitalossa merkitsee 800 euroa jokaista asuntoa kohden.

Yllä esitetyt summat ovat esimerkinomaisia, mutta kuvastavat sitä miten merkittävästä investoinnista on kysymys. Vertailun vuoksi mainittakoon, että hallituksen tuoreessa asuntopoliittisessa uudistuspaketissa kuntien vuokra-asunnoille on osoitettu määräaikainen 5.000 euron käynnistysavustus asuntoa kohden. Mikäli prosenttiperiaatetta käytetään kirjaimellisesti, se vie tuosta avustuksesta esimerkkitalon tapauksessa noin puolet.

Taideteosten huolto rakennuksen valmistumisen jälkeen on herättänyt kysymyksiä: miten huolletaan, kuka saa huoltaa ja miten taideteoksen voi mahdollisesti poistaa. Olennaista onkin varmistua taideteosten soveltavuudesta asuinympäristöön. Taidetta voidaan tuoda ja tuodaan rakennuksiin myös vapaaehtoiselta pohjalta. Esimerkkinä ATT:lla on hyvinkin taiteellisia julkisivuratkaisuja tai esimerkiksi porrashuoneisiin tuotuja kuva-aiheita tai lasituksiin tehtyjä kuviointeja.

Asuntotuotantotoimikunta pitää hyvänä ja kannatettavana ajatuksena harkittua taiteen sijoittamista asuntokohteisiin. Silloin, kun taidetta edellytetään, tulisi taiteen hankinnan olla ammattitaitoisesti koordinoitua ja johdettua. Taideteokset tulisi sijoittaa sellaisiin kohteisiin, joissa on hallinnollisesti riittävät edellytykset huolehtia taideteoksesta myös jatkossa. Otollisia taiteen sijoituspaikkoja voisi syntyä alueen julkisten palvelujen, esimerkiksi koulujen tai päiväkotien, yhteyteen. Taiteen hankinta kiinteällä maksulla on tilaajalle yksinkertaisempi ja ennustettavampi tapa kuin projektikohtaiset taidehankinnat. Taidemaksun tulee joka tapauksessa olla kohtuullinen eikä se saa olla ylimitoitettu.

Esittelijä

Hallintokeskus pyytää asuntotuotantotoimikunnan lausuntoa Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloitteesta kulttuurin prosenttiperiaatteen laajentamisesta Helsingissä. Lausunnon määräaika on 28.6.2013.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Markku Nyyssölä

Lisätiedot

Seidi Kivisyryjä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyryja(a)att.hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 2000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
asiakaspalvelu.att@att.hel.fi

Käyntiosoite
Junailijankuja 3
Helsinki 52
www.att.hel.fi

Puhelin
+358 9 310 1672
Faksi
+358 9 310 323 37

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800012-62637
Alv.nro
F102012566

26.06.2013

Tj/6

---

1 Aloite